

Fent camí cap a la inclusió

*Proposta d'intervenció per a la inclusió sociocultural de
l'Agrupament Escola Roca Guillerà*

Treball de fi de grau

Laia Noguera Figueras

Grau en Pedagogia

Tutora: Berta Espona

2022/23

“Procureu deixar aquest món una mica millor de com l'heu trobat i quan us arribi l'hora de la mort, podreu morir feliços pensant que no heu malgastat el temps sinó que heu fet tot el que heu pogut.”

Robert Baden-Powell

AGRAÏMENTS:

A les meves companyes de la carrera, per acompanyar-me en aquest camí tan dens però immensament bonic.

A la Berta Espona, tutora d'aquest treball, per la dedicació i el suport durant aquests mesos.

Al meu agrupament escolta, per descobrir-me el món del lleure i per deixar-me la llibertat de fer aquest treball i en especial, a tots aquells ex caps i quel·les que em van ajudar a construir la persona que soc actualment i em van transmetre els valors escoltes.

A la meva família i les meves amigues per fer-me costat en tot moment i confiar en mi més que jo mateixa.

RESUM:

L'educació en el lleure entén l'educació com una eina de transformació social i, la inclusió sembla ser un dels seus valors fonamentals. Tanmateix, moltes entitats de lleure no aconsegueixen ser un reflex de la diversitat sociocultural present al seu territori i sovint, es presenten com a espais segregats i poc inclusius.

Aquest treball pretén obrir portes a la inclusió sociocultural de l'agrupament escolta Roca Guillera situat a la població de Santa Coloma de Farners. En aquest sentit, el primer objectiu que pretén aconseguir és analitzar alguns dels elements organitzatius, metodològics i relacionals presents a l'agrupament que perpetuen la segregació de l'espai. De la mateixa manera que analitzar quins d'aquests són elements que són finestres d'oportunitat per a la inclusió en clau sociocultural. En segon lloc, es planteja una proposta d'intervenció per tal d'aconseguir eliminar aquestes barreres i transformar el cau en un motor de cohesió i canvi social.

Paraules claus: educació en el lleure, diversitat, escoltisme, inclusió sociocultural, interculturalitat

ABSTRACT:

Leisure education understands education as a tool for social transformation and, inclusion seems to be one of its fundamental values. Even so, many leisure time entities do not manage to be a reflection of the socio-cultural diversity present in their territory and often appear as segregated and non-inclusive spaces.

This work aims to open doors to the socio-cultural inclusion of the Roca Guillera scouting group located in the town of Santa Coloma de Farners. In this sense, the first objective is to analyse some of the organisational, methodological and relational elements present in the group that perpetuate the segregation of the space. It also aims to analyse which of these elements are windows of opportunity for socio-cultural inclusion. Secondly, an intervention proposal is put forward to eliminate these barriers and transform the den into an engine of cohesion and social change.

Key words: leisure education, diversity, scouting, socio-cultural inclusion, interculturality.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	5
2. MARC TEÒRIC.....	6
2.1 Educació en el lleure	6
2.2 Paradigmes dicotòmics: Integració, segregació, exclusió, inclusió a l'educació en el lleure.....	8
2.3 Història del moviment escolta.....	11
2.4 Aproximació a la metodologia escolta i a la pedagogia del projecte	13
3. CONTEXTUALITZACIÓ i JUSTIFICACIÓ.....	15
3.1 AEiG ROCA GUILLERA	15
3.2 Dades demogràfiques de la població de Santa Coloma de Farners.....	17
4. ANÀLISI DE L'AGRUPAMENT EN CLAU D'INCLUSIÓ SOCIOCULTURAL	19
4.1 DAFO de diversitat i inclusió sociocultural de l'AEiG Roca Guillera	20
4.2 Anàlisi dels elements organitzatius, metodològics i relacionals de l'agrupament que perpetuen la segregació	21
5. PROPOSTA D'INTERVENCIÓ PER ACONSEGUIR UNA MAJOR REPRESENTACIÓ DE LA DIVERSITAT SOCIOCULTURAL DEL TERRITORI DINS L'AEIG ROCA GUILLERA.....	26
5.1 Destinatari de la proposta	27
5.2 Objectius de la proposta	27
5.3 Síntesi de propostes de millores i mesures concretes per fomentar la inclusió sociocultural de l'aeig Roca Guillera	27
5.4 Desenvolupament de les propostes de millora: Eix organitzatiu, eix metodològic, eix relacional.....	30
5.6 Avaluació de la proposta	37
5.6.1 Avaluació d'una proposta concreta:	40
6. CONCLUSIONS	43
7. APORTACIÓ AL BAGATGE DE CONEIXEMENT DE LA PEDAGOGIA.....	44
8. BIBLIOGRAFIA.....	46

1.INTRODUCCIÓ

El treball de final de grau que presento en aquest document, sorgeix, en primer lloc, de la necessitat retornar en el món del lleure, una ínfima part de tot el que m'ha aportat a mi com a participant des de ben petita. En segon lloc, neix de desig de construir de manera col·lectiva el projecte educatiu de l'agrupament escolta del qual formo part com a cap actualment. Poder aportar el meu granet de sorra com a futura pedagoga en un projecte comú que treballa perquè tothom tingui l'oportunitat de viure l'escoltisme com un espai de creixement i aprenentatge ha estat la meva motivació principal.

El context on s'aplica la proposta d'intervenció d'aquest treball és doncs, l'agrupament escolta Roca Guíllera i el seu camí per aconseguir ser un espai divers i inclúsiu a escala sociocultural. Així doncs, els objectius generals que es plantegen en aquest treball de final de grau són: per una banda, analitzar alguns dels elements organitzatius, metodològics i relacionals de l'agrupament escolta Roca Guíllera que són segregadors i altres que es presenten com a finestres d'oportunitat per a la inclúsió i, per altra banda; dissenyar una proposta d'intervenció per aconseguir una major representació de la diversitat sociocultural del territori dins de l'agrupament escolta Roca Guíllera.

Cal esmentar que, aquest treball se situa en el paradigma de la inclúsió no sols perquè no es pot concebre l'educació en el lleure sense tenir present que la seva tradició pedagògica va alineada de manera directa amb valors que promouen la inclúsió educativa, sinó també perquè actualment la inclúsió sociocultural ha passat a estar normativitzada i és una responsabilitat dels governs i de les seves institucions promoure-la i generar mecanismes per aconseguir-la.

Però, quan fem referència al concepte d'inclúsió, se'ns obren molts eixos d'intervenció perquè les persones que conformem la societat som molt diverses. Aquest fet proporciona una riquesa social enorme, però alhora l'atenció a aquesta diversitat és encara, avui dia, un repte pendent i molt complex que cal afrontar.

Tanmateix, en aquest treball només centra el seu estudi i la seva proposta d'intervenció en la inclúsió sociocultural perquè, per una banda, el context de la població en qüestió és molt divers en aquest sentit i, perquè aprofundir en tots els eixos d'inclúsió a altres diversitats no era possible tenint en compte l'extensió i la qualitat pedagògica que requereix la realització d'aquest del treball.

2. MARC TEÒRIC

2.1 Educació en el lleure

Quan parlem d'educació en el lleure, segons Jaume Trilla (2012) fem referència a institucions, activitats, mitjans o equipaments que són, a la vegada, específicament educatius i específicament de lleure, i que, per tant, assumeixen el lleure com a objecte i mitjà principal de la seva acció intencionadament educativa.

L'educació del lleure s'engloba dins del context de l'educació no formal que és definida pel mateix autor esmentat (1995) per qualsevol tipus d'organització que forma part d'un procés educatiu voluntari, no intencionat, planificat, permanentment flexible i caracteritzat per la diversitat de mètodes, àmbits i contingut amb què s'aplica.

Segons aquest mateix autor, aquests espais de lleure es caracteritzen per la seva heterogeneïtat a nivell organitzatiu i la seva intencionalitat educativa, perquè totes les accions que s'hi realitzen sempre tenen un sentit educatiu. Les formes organitzatives dins d'aquesta educació en el lleure més generalitzades són: els esplais, els centres oberts i els agrupaments escoltes.

Aprofundint en el concepte de l'educació en el lleure, l'aliança educació 360 va publicar un document l'any 2019 que tenia la intenció de posar en valor les oportunitats educatives i els entorns d'aprenentatge que es troben fora del sistema educatiu formal i reglat. En aquest mateix document, es presenta un diagnòstic i una identificació de les set competències transversals que infants i adolescents aprenen dins les activitats educatives en els espais de lleure educatius. Aquestes competències són les següents:

- Aprenentatge al llarg de la vida
- Autogestió
- Ús interactiu de diverses eines i recursos
- Interacció amb altres
- Interacció amb el món
- Transdisciplinarietat
- Multi – alfabetització

En aquesta línia, és destacable mencionar que les competències esmentades coincideixen també amb les que l'any 2014, la UNESCO va definir com a competències transversals en les polítiques i pràctiques educatives. En aquestes es destaquen quatre competències imprescindibles: el pensament crític i innovador, les habilitats interpersonals, les habilitats intrapersonals i la ciutadania global.

Per tant, totes aquestes competències que tradicionalment només l'educació no formal s'havia preocupat per transmetre, cada cop més es comencen a revalorar i es procura educar-les també des de les institucions educatives formals. Aquest fet, tot i que pot semblar una coincidència, ens posa sobre la taula la importància dels aprenentatges que s'adquireixen en l'educació en el lleure i com aquests són cada cop més imprescindibles pel desenvolupament integral i el benestar de les persones dins d'aquesta societat moderna.

Aquest mateix document de l'aliança 360, identifica també els trets característics de la metodologia del lleure educatiu. D'entre els esmentats, cal mencionar-ne alguns que s'emmarquen en el context d'aquest treball i que ens serveixen per entendre la importància del lleure com un espai de desenvolupament personal i alhora com a element de cohesió social. En primer lloc, la llibertat de temps i d'activitats com a característica que s'allunya del currículum estipulat i busca donar un espai a l'espontaneïtat i llibertat l'acció de l'infant o jove. La segona característica a tenir en compte és la comunitat dins de l'entitat, que fa referència al sentiment de pertinença dels participants dins d'una mateixa comunitat que busquen aconseguir les entitats del lleure educatiu. Pel que fa a les dues últimes característiques a tenir en compte; per una banda, presenten la inclusió com a valor que es pretén transmetre a tots els participants i que es lluita per aconseguir i, per altra banda, la cultura com a font de coneixement del context social i de treball pel respecte a la diversitat sociocultural.

Feta una introducció al concepte de l'educació en el lleure i les seves característiques, cal posar en relleu la seva importància. En aquest sentit, cal esmentar que l'educació en el lleure a la llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, s'afegeix com un element educatiu de primer ordre i s'esmenta en el preàmbul que es "Reconeix el valor educatiu i socialitzador de les activitats de lleure i el dret de tots els alumnes a accedir-hi en condicions d'igualtat". Més específicament al capítol VI anomenat "Educació del lleure", en l'article 39.1 posa de manifest que:

El sistema educatiu reconeix i incorpora el caràcter educatiu de les activitats de lleure, especialment el compromís i la transmissió de valors. Aquestes activitats es poden articular entre els centres educatius i els ens locals, les famílies i les associacions en què s'agrupen i les entitats, associacions i empreses d'educació en el lleure, en els diferents territoris. (p.53)

En resum, quan parlem l'educació en el lleure fem referència a espais oberts a infants i adolescents on es duen a terme activitats amb una clara intencionalitat educativa i en els quals s'aprenen competències transversals i imprescindibles pel desenvolupament integral dels participants. Aquests espais de lleure, per una banda, es materialitzen de formes organitzatives diverses, una de les quals són els anomenats agrupaments escoltes i, per altra banda, presenten uns trets característics comuns, entre els quals la cultura i la inclusió hi juguen un paper important.

2.2 Paradigmes dicotòmics: Integració, segregació, exclusió, inclusió a l'educació en el lleure

Tal com s'esmenta en el primer apartat, és pràcticament impossible parlar de l'educació en el lleure sense tenir present que el respecte a la diversitat, la inclusió i la transformació social han esdevingut valors cabdals de la seva acció educativa.

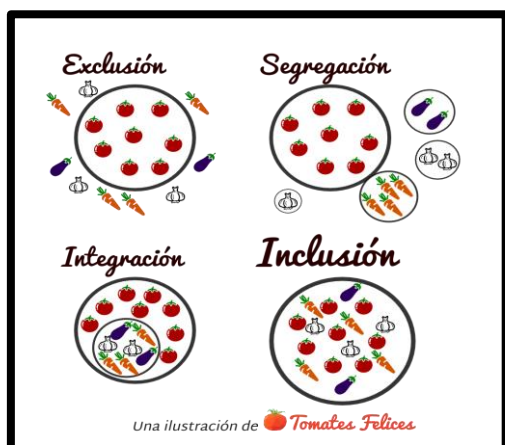
La societat i, per tant, l'educació, ha anat evolucionant paral·lelament si parlem del reconeixement de la diversitat. Si en un principi, regia un model d'exclusió en el qual la diversitat no era reconeguda i tot aquell diferent de la resta era percebut com un objecte de marginació, en una segona fase la percepció va canviar. Aquest canvi va suposar que la diferència ja no fos percebuda com una desviació sinó com un dèficit. En aquest model, es fa ús de pràctiques segregació i d'assimilació per tal que les minories i els grups adoptin les maneres de ser i de fer de la cultura dominant. Passant ja a l'última fase, la inclusió entén la diversitat com la mateixa idiosincràsia de les persones i com una font d'enriquiment de la societat. És una obvietat que les persones tenim diferències i alhora som diferents i, per tant, el model inclusiu busca garantir que totes les persones tinguin les mateixes oportunitats. De la mateixa manera que converteix les diferències de les persones en característiques d'aquestes.

Tal com S. Touhami (2020) explica en el seu article titulat inclusió:

A diferència de la integració, concepte antic i on correspon a l'individu de fer l'esforç d'ajustar-se a les institucions, amb la inclusió, en canvi, correspon a les institucions d'obrir-se a l'altre tot adaptant-se i ajustant-se a les particularitats dels grups en qüestió. El concepte d'inclusió té, sens dubte, un abast democràtic i emancipador perquè dona a tothom, sigui quina sigui la seva "singularitat", un lloc just en la societat. (p. 114)

Imatge 1: Paradigmes d'atenció a la diversitat

Font: projecte "Tomates felices"

L'educació inclusiva té origen en els centres escolars i fa referència a l'atenció a l'alumnat amb necessitats especials així com vetllar per la pertinença de qualsevol alumne a una comunitat educativa. En aquest context, Stainback (2001) defineix la inclusió com: "Un procés pel qual s'ofereix a tots els infants, sense distinció de la capacitat, raça, o qualsevol altre diferència, l'oportunitat per continuar sent membre de la classe ordinària i per aprendre dels seus companys, i juntament amb ells, dins l'aula". (p.18-25)

La inclusió, però s'ha de veure com un concepte holístic i transversal que no només s'emmarca dins l'educació formal sinó que també hi és present i ha estat tradicionalment una línia clara d'acció en l'educació no formal i específicament en l'educació en el lleure. Aquest concepte ha passat a ser emparat per diverses lleis i organismes internacionals. Sense anar més lluny, l'any 2008, la UNESCO, en la Conferència Internacional d'Educació plantejava les estratègies i bases generals de l'educació inclusiva, mentre que a nivell català i fent referència a la Llei d'educació de Catalunya (LEC) del 2006 d'inclusió passava a ser un dels principis fonamentals del sistema educatiu català esmentant el següent: "la cohesió social i l'educació inclusiva com a base d'una escola per a tothom". En la mateixa línia, la llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació en l'article 41 anomenat "Foment de l'equitat en l'educació del lleure" posava de manifest que:

Les administracions públiques han d'establir mesures de foment per a garantir que tots els alumnes puguin participar en els plans i programes socioeducatius i en les activitats d'educació en el lleure en condicions d'equitat, sense discriminació per raons econòmiques, territorials, socials, culturals o de capacitat. (pàg. 54)

Des de ja fa uns anys, les comunitats dels pobles i ciutats s'han transformat de manera significativa i paral·lelament, han experimentat una diversificació sociocultural intensa que no ha parat de créixer. El fenomen de la immigració, que s'ha intensificat aquests últims anys, és sens dubte una de les causes que expliquen per què la realitat sociocultural de les poblacions és cada cop més heterogènia i complexa de gestionar. Tanmateix, aquest fet també se'ns presenta com una finestra d'oportunitat per construir una societat més rica i plural que fomenti valors com el respecte a la diversitat, la cohesió i la justícia social.

Si parlem en clau d'inclusió sociocultural, com bé pretén ser l'objectiu d'aquest treball, és imprescindible treballar des d'una perspectiva intercultural com a principi bàsic per a la gestió de la diversitat cultural dins dels espais de lleure. I, tal com defensen Essomba (2011) o Iglesias (2014) la interculturalitat busca concebre l'educació des d'un principi d'inclusió i queda contextualitzada únicament des d'aquest.

Per posar en context, quan parlem d'interculturalitat fem referència, segons Pinyol (2018), a un model que busca recuperar el respecte als drets individuals, posar en valor la diversitat i treballar tant pel seu reconeixement en l'àmbit públic com per la igualtat d'oportunitats. De la mateixa manera que procura fomentar la participació i la interacció entre tota la ciutadania.

Dit això, és evident que l'educació en el lleure s'ubica en un espai privilegiat per fomentar la cohesió i la inclusió social. Per una banda, perquè les entitats se situen en contextos determinats sovint envoltades d'una comunitat de persones i perfils socioculturals diferents que poden confluïr en aquest mateix espai. Per altra banda, perquè hi ha una clara convicció d'entendre l'educació com a eina de transformació social per arribar a construir una societat més crítica i més justa per a tothom.

Tal com esmenten Iglesias, E i Espona, B (2017), l'educació en el lleure en base comunitària té la capacitat de generar relacions personals entre els seus participants que siguin sostenibles en el temps i que alhora, aconseguixin transcendir la geografia física de l'organització.

En la mateixa línia Herrera (2003) considera que les entitats d'educació en el temps lliure disposen d'un potencial integrador social important perquè no són espais únicament pensats per l'entreteniment sinó que acostumen a ser espais d'intervenció pedagògica amb capacitat per fer que els infants i joves aprenguin a interactuar des de l'empatia i aconseguixin generar vincles forts i positius pels participants. Tant és així, que pels

infants i joves, el lleure esdevé un espai de socialització i relació tant o més significatiu que l'escola.

Tanmateix, tot i que moltes entitats de lleure es proposen la inclusió com una línia d'acció i es mostren predisposades a treballar per aconseguir-la, el camí és complicat i no sempre s'acaba aconseguint. De fet, molt sovint ni es comença a caminar.

Tal com esmenta Iglesias (2015): “ Són vàries les condicions inicials que dificulten que a la pràctica, s'acabi desenvolupant una acció educativa intercultural i, és una evidència que a moltes organitzacions educatives no hi ha representacions ajustades a la diversitat sociocultural present el territori”(p.15)

Es tracta doncs, d'atraure, apropar-nos i aconseguir que la diversitat del territori sigui també present i representada dins l'entitat. Però per tal d'assolir aquest objectiu calen unes mesures a nivell pràctic que fan referència a:

- I) Identificar segons les fonts existents quines són les quotes de diversitats existents al territori.
- II) Plantejar-se i desenvolupar mesures organitzatives per a una major representació a la diversitat del territori.

Assolir l'objectiu d'inclusió comporta eliminar de soca-rel l'exclusió i, per fer-ho, cal identificar tots aquells aspectes que impedeixen la plena participació i aprenentatges dels participants, ja que el camí per avançar cap a l'objectiu proposat només serà efectiu si s'eliminen o se superen les condicions negatives que impedeixen la mateixa inclusió. Segons aquestes dues pautes s'estructura tot el present treball i es desenvolupen de manera més específica a la part pràctica.

2.3 Història del moviment escolta

Com s'ha dit anteriorment, l'escoltisme s'engloba dins l'educació no formal, concretament dins del paraigua d'opcions de l'educació en el lleure. Segons Vallory (2012) "l'escoltisme és un moviment educatiu de i per a nois i noies, autogovernat, independent i apartidista, de caràcter voluntari, i obert a tots sense distinció d'origen, nacionalitat, raça o creença, d'acord amb una finalitat i principis compartits i un mètode propi." (p.81).

Tal com esmenta a la web de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, l'origen de l'escoltisme es remet a principis del segle XX de la mà de Robert Baden-Powell, general

de l'exèrcit britànic. El context històric en el qual se situa aquest naixement és conegut com la guerra anglo-bòer a Sud-àfrica, l'any 1907, on molts adolescents van lluitar amb molt de coratge per defensar la ciutat de Mafeking.

Un cop acabada la guerra, Lord Baden Powell que, observant i retenint els comportaments i les inquietuds dels joves del seu temps, va desenvolupar una proposta educativa que tenia com a objectiu la formació de ciutadans compromisos i responsables. La proposta donà el protagonisme als nois, en totes les seves activitats. Baden Powell decideix doncs, explotar aquest potencial i organitzar el primer campament escolta de la història amb 20 participants de diverses classes socials, a l' illa de Brownsea (Anglaterra).

Un any després, es comencen a publicar els butlletins "Souting for boys" on s'expliquen històries i consells per explorar el medi natural, amb la fraternitat universal com a pilar fonamental. Aquests butlletins suposen l'inici del moviment escolta i molts grups el comencen a tenir com a referència. Uns anys més tard, el 1912, la muller de Lord Baden Powell, Lady Olave, fa una proposta per a les noies: era el naixement del guiatge.

És a partir d'aquell moment que l'escoltisme i el guiatge s'estenen ràpidament i en poc temps, passen a ser presents a molts països d'arreu del món. Actualment, s'ha convertit en un moviment que ha transcendit fronteres a escala global i s'emmarca dins de dues organitzacions internacionals: l'organització Mundial del Moviment Escolta (WOSM) i l'Associació Mundial de Noies Escoltes (WAGGGS).

Pel que fa al context català, l'escoltisme i el guiatge arrelen a Catalunya durant les primeres dècades de segle XX. Tanmateix, després de molts entrebancs i una guerra civil entremig que obligarà a continuar l'activitat en clandestinitat, l'escoltisme seguirà viu i latent en el panorama català. L'any 1977 neix l'entitat de Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya (MEGSJC) i la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge (FCEG) i és en aquell moment on l'escoltisme català serà internacionalment reconegut.

Des del 2009, la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge (FCEG), agrupa tant l'escoltisme laic com confessional. Avui dia està format pels següents grups: Minyons Escoltes Guies, Escoltes Catalans i des de 2001, Acció Escolta. Actualment i des de fa ja més de quinze anys, Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya, s'anomena Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG).

Així doncs, i tenint en compte el tema que ens ocupa, MEG és una entitat sense ànim de lucre dedicada a l'educació en el lleure, on es viu l'aventura de créixer i aprendre mitjançant el mètode escolta i guia. Es tracta d'una proposta educativa que, a través d'activitats en petits grups, potencia la maduració i el creixement de cada infant tot

transmetent els valors de la pau, la tolerància, la democràcia, el compromís amb la societat i el respecte a l'entorn.

Cal esmentar que, fins al novembre de 2022, l'entitat tenia un clar lligam amb l'Església catòlica, ja que molts dels agrupaments de Catalunya realitzen la seva intervenció educativa en espais cedits per aquesta institució religiosa i, tradicionalment, a Catalunya hi ha hagut un gran vincle entre aquests dos agents. Tanmateix, el novembre d'aquest any 2022 es va aprovar a l'assemblea general ordinària (AGO) el canvi de caràcter de l'entitat, deixant de declarar-se com a institució catòlica i passant a identificar-se com a entitat pluriconfessional.

2.4 Aproximació a la metodologia escolta i a la pedagogia del projecte

M. Essomba (2008) explica que la proposta educativa de l'escoltisme es fonamenta en tres opcions bàsiques que representen tres direccions concretes en el terreny del servei a la societat: país, persona i espiritualitat. Aquestes tres opcions es treballen a partir d'uns valors explícits que queden especificats a les lleis escoltes que es mencionen seguidament:

- Ens esforcem a merèixer confiança i fem confiança a tothom.
- Vivim la nostra fe i respectem les conviccions dels altres.
- Aprenem a ser útils i a fer servei.
- Som germans de tothom i treballem per la pau.
- Som fidels al nostre país i ens sentim ciutadans del món.
- Defensem la natura i protegim la vida.
- Aprenem a viure en equip i tot ho fem entre tots.
- Som decidits i afrontem les dificultats sense por.
- Estimem el treball i volem fer bé les coses
- Aprenem a estimar i a jugar net.

Aquestes lleis van ser redactades i consensuades per l'organització de minyons escoltes i guies de catalunya i, tot i que s'han adaptat i modernitzat amb els anys, es fonamenten en els principis del moviment scout establerts per Robert Baden- Powell a principis del segle XX.

La proposta pedagògica i ideològica de l'escoltisme es completa amb una metodologia, que defineix la manera de ser i fer dels escoltes, anomenada la pedagogia del projecte.

La idea pedagògica de projecte neix en la segona època de l'escoltisme, en el procés de reformulació pedagògica del model escolta. Com diu Jaume Trilla “Sembla cert que la pedagogia del projecte es gesta, sobretot, a partir del treball a l'Escoltisme i que, per tant, és l'educació en el temps lliure o no l'escola el caldo de cultiu principal d'aquestes idees” (*Pedagogia del grup i del projecte*, 334.)

Segons el mateix autor, la metodologia converteix a cada grup i a cada participant en el protagonista del seu propi aprenentatge, fomenta d'aquesta manera l'autogestió de petits i grans projectes que parteixin de les necessitats i inquietuds del grup. Sent, el mateix grup, els encarregats de decidir, planificar i realitzar allò que es proposin i fent que els educadors (caps i quel·les) els acompanyin en el procés per fer-ho possible.

Per tant, la pedagogia del projecte engloba acció, repte, experiència i competències.

Imatge 2: Característiques de la pedagogia del projecte.

Ma. Essomba (2008) explica que dins l'escoltisme, la pedagogia del projecte és un dels pilars fonamentals del mètode escolta perquè potencia el progrés personal, el compromís individual i amb el grup i la fraternitat universal. És una eina educativa que sovint s'utilitza als agrupaments escoltes i que costa d'unes fases molt establertes: Descobertes, pluja d'idees, elecció, planificació, realització, gran boom i revisió.

Tal com s'esmenta en el “Codi Obert. Programari lliure per a caps” publicat el 2008, perquè el projecte funcioni i tingui un potencial transformador, els i les educadores han de dominar la situació d'aprenentatge i saber crear les condicions que faran possible o impossible el projecte. Aquestes condicions dins l'escoltisme s'anomenen dinamismes. Aquests dinamismes són: petit grup, progrés personal, joc institucional, compromís i fraternitat universal. Aquest formen una part invisible de la pedagogia del projecte, però són imprescindibles perquè es pugui dur a terme.

Així doncs, i a tall de resum, dins l'educació en el lleure s'emmarca l'escoltisme, una proposta educativa que busca posar els infants i joves al centre del seu aprenentatge i que té l'objectiu d'educar a través del mètode escolta per construir persones actives, conscients i compromeses amb la societat. En aquest sentit, davant dels contextos multiculturals que ens envolten i les realitats socials cada cop més complexes de gestionar, aquests espais de lleure educatiu poden convertir-se en uns motors de cohesió i inclusió sociocultural enormes. Tanmateix, aconseguir-ho és un repte complicat que requereix d'un procés llarg i constant.

3. CONTEXTUALITZACIÓ i JUSTIFICACIÓ

La part pràctica d'aquest treball pretén ser una proposta d'intervenció per incloure una major representació de la diversitat sociocultural del territori dins l'agrupament escolta Roca Guillerà. Per contextualitzar-lo, cal esmentar que l'agrupament pertany des de fa ja trenta-cinc anys a l'entitat de Minyons Escoltes i guies de Catalunya.

Per aconseguir-ho s'han seguit les pautes proposades per E. Iglesias (2014). En primer lloc, identificar segons les fonts existents quines són les quotes de diversitat presents al territori. Aquesta part queda explicada més endavant a l'apartat 3.2 en el qual s'exposen les dades pel que fa a la diversitat sociocultural del territori de Santa Coloma de Farners. La segona pauta que suggereix el mateix autor fa referència al planejament i desenvolupament de mesures organitzatives per a una major representació de la diversitat del territori. Aquesta segona pauta és segurament el que dona pas al segon objectiu del treball que fa referència al disseny d'una guia de propostes i recomanacions per aconseguir una major representació de la diversitat sociocultural del territori dins de l'agrupament escolta Roca Guillerà.

3.1 AEiG ROCA GUILLERA

Com ja s'ha anat esmentant al llarg del treball, el context on s'aplica aquesta proposta és l'agrupament Roca Guillerà de Santa Coloma de Farners. En aquest punt, cal doncs posar sobre la taula en quin moment es troba l'agrupament i el consell de caps.

Des de ja fa un any, l'agrupament està iniciant un procés de reflexió col·lectiva per tal de començar a redactar el projecte educatiu d'agrupament (PEA). Tot i tenir referents de projectes educatius d'anys anteriors, fa un any, degut a canvis generacionals dels consells de caps, es va decidir repensar de nou el PEA per tal d'actualitzar-lo i adaptar-lo a les necessitats de l'agrupament actuals. Tot i que aquest procés de revisió i redacció es planteja a llarg termini, per el gran volum de feina que presenta, l'any passant ja es va redactar un apartat, en el qual, la missió, la visió i els valors que de l'agrupament hi queden plasmats d'aquesta manera:

“L'Agrupament Escolta i Guia Roca Guillera som una entitat que treballem l'educació en infants i joves en els espais de lleure. Acompanyem als infants i joves en el seu creixement personal, oferint-los eines i recursos a partir de les activitats que fem per a educar persones amb sentit crític, sempre seguint la màxima de deixar el món millor de com l'hem trobat.” (Agrupament Roca Guillera, 2022)

En l'anàlisi de la missió de l'agrupament es pot destacar la clara direcció cap a generar un canvi en l'entorn des de la introspecció personal i la reflexió i acció sobre l'entorn. És així com es sentència de manera clara la màxima de deixar un món millor. Aquests punts es destaquen en la consegüent visió de l'agrupament:

“El procés educatiu que treballem a l'Agrupament no ha d'estar deslligat del nostre entorn, considerem que és molt important estar vinculats a les entitats i als moviments socials del nostre voltant, teixir-hi complicitats i fer xarxa amb tots els actius socials que comparteixen els nostres valors. És per això que volem ser una entitat referent al nostre poble a l'hora de tenir presència i participar activament en la defensa de les tradicions locals i els conflictes socials i mediambientals que ens envolten.”

(Agrupament Roca Guillera, 2020)

La visió de l'agrupament reflecteix una voluntat per implicar-se en els moviments socials per a fer front als conflictes en els quals es troba la població local. En aquest sentit, podem entendre que el Cau ha demostrat una reflexió davant dels conflictes socials i la diversitat cultural de la ciutat.

Per acabar de contextualitzar en quin punt es troba el consell de l'agrupament en relació a la inclusió, s'ha posat el focus amb els valors que es plantegen en el projecte educatiu d'agrupament, concretament en el quart punt:

*“Som **conscients** de les desigualtats i privilegis que carreguem i per això com a Agrupament treballarem per ser més **inclusius**.”* (Agrupament Roca Guillerma, 2020)

En aquest punt, es pot veure amb claredat la sinceritat que té l'agrupament davant d'aquesta casuística, posant de manifest l'aparent tendència a abarcar només sector de la població amb un capital sociocultural semblant i elevat.

Per finalitzar aquest apartat, destacar que el consell de caps i l'agrupament des de fa dos anys, mostra una predisposició i una actitud molt positiva per encarar una transformació de l'espai de lleure en clau intercultural i treballa, amb recursos insuficients i poca ajuda, per generar processos d'inclusió que reconeguin les particularitats, diversitats i realitats que es troben presents en el conjunt dels participants.

3.2 Dades demogràfiques de la població de Santa Coloma de Farners

Per contextualitzar la situació sociocultural de Santa Coloma de Farners, població en la qual l'Agrupament Escolta Roca Guillerma hi realitza la seva activitat, s'han extret les dades de L'institut d'Estadística de Catalunya (Idescat). Aquestes dades les quals es farà referència seguidament, són de l'1 de gener de 2022. D'aquesta manera, es podrà conèixer millor les característiques demogràfiques de la població i es possibilitarà l'anàlisi entorn la diversitat sociocultural que es troba representada dins de l'espai de lleure.

En primer lloc, es parla de la població total del municipi que és la capital de la comarca de la Selva. A Santa Coloma de Farners hi ha un total de 13.557 persones, de les quals, 10.691 són de nacionalitat espanyola. D'altra banda, 2.866 són de nacionalitat estrangera, en destaquen Àfrica (1.007); la resta de la Unió Europea (891); Àsia i Oceania (599); Amèrica del Nord i Central (209); Amèrica del sud (97); i la resta d'Europa (63).

Per fer-ne un anàlisi més específic és necessari comparar les dades dels mateixos grups d'edat. Per tant, tenint en compte que, el rang d'edat dels participants de l'agrupament Escolta Roca Guillerma és d'entre cinc o sis anys fins als dinou, les dades agafades pertanyen també a aquest grup.

A la població colomenca hi conviuen un total de 2.381 infants i joves d'entre cinc i dinou anys, entre els quals 1.832 són de nacionalitat espanyola, mentre que els 549 restant són de nacionalitat estrangera (taula 1).

Pel que fa a la demografia de l'AEiG Roca Guillera, hi ha inscrits un total de 79 participants d'entre cinc i dinou anys. Els caps i quel·les són un total de 21 repartits entre les diferents unitats (grups d'edat). Si fem un anàlisi de les nacionalitats presents dins l'agrupament, l'espanyola predomina de manera significativa. Només hi ha dues participants germanes de procedència africana, concretament de nacionalitat ghanesa, que ahora són filles d'una família migrada fa relativament poc a la població de Santa Coloma de Farners.

Per tant, és una evidència que existeix un perfil força acotat de famílies que apunten el seu fill o filla al CAU i que escullen al cau com a espai de lleure per educar-los.

Taula 1: Xifres de la població de Santa Coloma de Farners, any 2022.

ANYS	POBLACIÓ ESPANYOLA			Total de POBLACIÓ NO ESPANYOLA			Total de la POBLACIÓ		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
5-9	262	269	531	106	128	234	368	397	765
10-14	310	308	618	89	73	162	399	381	780
15-19	340	343	683	89	64	153	429	407	836
Total			1.832			549			2.381
%			76,942%			23,057%			100%

Nota: Taula de la població total de Santa Coloma de Farners, d'entre els 5 i el 19 anys. Dades extretes d' IDESCAT.

Taula 2: Xifres de les diferents nacionalitats presents a la població de Santa Coloma de Farners, any 2022

ANYS	RESTA DE L'UNIÓ EUROPEA			RESTA D'EUROPA			ÀFRICA			AMÈRICA DEL NORD I CENTRAL			AMÈRICA DEL SUD			ÀSIA I OCEANIA		
	Homes	Dones	Total	H	D	T	H	D	T	H	D	T	H	D	T	H	D	T
5-9	28	30	58	1	2	3	50	64	114	5	5	10	2	1	3	20	26	46
10-14	21	24	45	0	1	1	43	33	76	7	3	10	1	0	1	17	12	29
15-19	25	21	46	2	1	3	25	22	47	6	7	13	3	1	4	28	12	40

Nota: Taula demogràfica de les nacionalitats presents a la població de Santa coloma de Farners. Dades extretes d' IDESCAT.

Tal com s'observa a les taules anteriors, el percentatge de població colomenca no espanyola, entre els cinc i els dinou anys d'edat, és d'un 23,057% de la totalitat de la població d'aquest rang d'edat que conviu a Santa Coloma de Farners. Aquest percentatge de més d'un vint per cent, contrasta de manera significativa amb el percentatge de

diversitat sociocultural present dins l'agrupament escolta. Tenint en compte les dades exposades sobre els participants del Cau, només el 2,53 % d'aquests provenen de famílies d'origen estranger, mentre que el 97,46% són infants i joves espanyols, amb famílies també espanyoles d'origen, concretament catalanes.

4. ANÀLISI DE L'AGRUPAMENT EN CLAU D'INCLUSIÓ SOCIOCULTURAL

Cal esmentar que, tant l'anàlisi del context de l'agrupament com la proposta d'intervenció que es planteja posteriorment, es realitzen en base a tres eixos: eix organitzatiu, eix metodològic i eix relacional. S'ha estipulat treballar sobre aquests tres eixos, per una banda, per poder estructurar de manera clara i entenedora aquest treball i, per altra banda, perquè s'ha agafat de referència els quatre àmbits que planteja E. Iglesias (2014) a la seva tesi, quan analitza les competències interculturals en el marc de l'educació de lleure en base comunitària. Aquests quatre àmbits que proposa són: axiològic, comunitari, pedagògic i organitzatiu. Tot i això, en el present treball s'agafen només els tres últims perquè es considera que són els més rellevants per l'agrupament analitzat i des d'on es poden aportar propostes de canvi més específiques i significatives. Tanmateix, l'àmbit comunitari passa a ser l'eix relacional perquè el concepte s'adequa més a les característiques de l'agrupament; i l'àmbit pedagògic, l'eix metodològic perquè el que es posa sobre la taula són propostes de canvis en les maneres de fer.

Pel que fa a l'eix organitzatiu, fa referència a tot allò que té a veure amb la manera d'autogestionar i dirigir l'agrupament i el consell de caps, les seves tasques i activitats al marge de l'acció educativa. En el segon, l'eix metodològic, es pretén posar sobre la taula tots els elements pedagògics relacionats amb la metodologia escolta que té present l'agrupament en la seva pràctica educativa i, com aquests intervenen de manera directa o indirecte a la inclusió sociocultural de l'espai de lleure en concret.

Finalment, pel que fa a l'eix relacional, s'analitzarà els tipus de vincles que l'agrupament ha teixit o vol teixir tant amb els agents externs més involucrats com poden ser les famílies o els excaps, com amb els agents externs a la intervenció educativa com poden ser les entitats i serveis del poble, l'ajuntament o fins i tot les escoles.

4.1 DAFO de diversitat i inclusió sociocultural de l'AEiG Roca Guiller

Per tal d'aprofundir en l'anàlisi de la situació actual entorn la inclusió i la diversitat sociocultural present a l'agrupament escolta Roca Guiller, s'ha cregut convenient realitzar un DAFO (Debilitats, Amenaces, Fortaleses, Oportunitats). Aquesta eina és molt útil per poder encarar els objectius i saber quines decisions prendre i en quina direcció. Per una banda, aquesta tècnica pretén analitzar profundament quins elements d'origen intern de l'entitat faciliten o dificulten la inclusió a l'agrupament. Per altra banda, indagar en quins factors d'origen extern a l'entitat, intervenen tan de manera positiva com negativa en la taxa de diversitat sociocultural dels participants.

Cal esmentar que aquest DAFO ha dut a terme de manera conjunta amb tot el consell de caps de l'agrupament en qüestió i, per tant és fruit d'un procés reflexiu col·lectiu entorn la inclusió d'aquest l'espai de lleure.

Imatge 3: DAFO entorn la diversitat i inclusió sociocultural de l'AEiG Roca Guiller

DEBILITATS (aspectes negatius d'origen intern)	AMENACES (aspectes negatius d'origen extern)
<ul style="list-style-type: none"> - L'agrupament escolta no és un reflex de la societat - Número de places limitades - Els criteris d'admissió perpetuen la segregació -La falta de formació en educació intercultural de l'equip de caps -Equip de caps amb poca diversitat sociocultural - No hi ha una línia clara d'acció en relació a la inclusió sociocultural (no tenim eines ni estratègia establerta) - Passat de tradició catòlica que genera barreres religioses 	<ul style="list-style-type: none"> - Barreres metodològiques, lingüístiques, arquitectòniques - Reticències de les famílies que ja en formen part - Xocs culturals - La imatge que dona l'escoltisme (símbols)
FORTALESES (aspectes positius d'origen intern)	OPORTUNITATS (aspectes positius d'origen extern)
<ul style="list-style-type: none"> - Predisposició del consell de caps (objectiu d'inclusió) - Facilitats l'accés a nivell econòmic 	<ul style="list-style-type: none"> - Poble amb molta diversitat - Beques (facilitats econòmiques) - Societat conscienciada

<ul style="list-style-type: none"> - Conscients de la problemàtica - Relació amb la creu Roja (entitats que treballen pel poble) - Famílies disposades a ajudar - Experiència de casos anteriors, sabem què funciona i que no. 	<ul style="list-style-type: none"> -Persones especialitzades que puguin formar-nos en educació intercultural - No hi ha competència d'espais de lleure gratuïts, lliures i que realitzin activitats al cap de setmana.
--	--

4.2 Anàlisi dels elements organitzatius, metodològics i relacionals de l'agrupament que perpetuen la segregació

En aquest apartat es pretén analitzar en profunditat quin son aquells elements de l'agrupament escolta Roca Guillerà que provoquen que aquest espai de lleure tingui una representació tant baixa de la realitat sociocultural present al poble. Cal esmentar que aquest anàlisi ha estat fruit del DAFO realitzat anteriorment ja que aquest ha permès posar sobre la taula quins elements d'origen intern i extern són determinants per condicionar negativament la quota de diversitat sociocultural del CAU. En aquesta línia cal destacar que s'estructura l'anàlisi en base als tres eixos diferencials que s'han explicat anteriorment: eix organitzatiu, eix metodològic i eix relacional.

Pel que fa a **l'eix organitzatiu** hi podem trobar dues variables que perpetuen la segregació i influeixen de manera a la participació al Cau d'un perfil de famílies concret i sistemàtic.

Els criteris d'admissió:

Les places per entrar al Cau son limitades numèricament, perquè la generalitat obliga a complir uns ràtios específiques i perquè normalment, la quantitat de caps es queda curta per assumir tots els infants i joves que es preinscriuen. Per aquest motiu, des de fa uns quants anys es van estipular uns criteris d'admissió per escollir de manera justa i sense excepcions, qui entrava a participar del cau.

Aquests criteris són:

1. Paritat de gènere
2. Tenir germans al cau
3. Ser fill d'excaps de l'agrupament
4. Ser de Santa Coloma de Farners

Com es pot observar, aquestes criteris perpetuen una estructura social concreta de persones que participa del cau. Tot i que el primer s'escapa d'aquesta hipòtesi i procura intentar que el cau sigui un espai mixt i equitatiu a nivell de gènere, els altres criteris son determinants perquè l'agrupament es presenti com un espai tancat que escull als nous participants en funció d'uns criteris sistematitzats que generen una distància vers els col·lectius diversos del municipi i perpetuen que el cau sigui un espai segregat.

A part dels criteris d'admissió, la manca de mesures i estratègies organitzatives que vagin dirigides a augmentar la quota de diversitat sociocultural condiciona negativament la taxa d'inclusió de l'agrupament. Tot i que, com s'observa el llarg del treball, el consell de caps està conscienciat de la problemàtica i es denota certa predisposició a canviar la situació, les estratègies organitzatives orientades a solucionar-ho brillen per la seva absència.

Cada any, al consell del principi de curs, es plantegen alguns canvis en relació a mesures organitzatives com per exemple el canvi del criteris d'admissió o la difusió per les escoles però mai s'han acabat desenvolupant per falta de temps o de recursos humans.

Pel que fa l'**eix metodològic**, i després d'haver analitzat com es planteja el pla educatiu d'agrupament, una element pedagògic que es posa sobre la taula és:

La manca de perspectiva intercultural tant en les activitat i dinàmiques que es preparen al cau envers els infants i joves com en la formació que reben els caps i quel·les al respecte. En cap moment del PEA es fa esment a l'educació intercultural i per tant, no es presenta tampoc com línia d'acció conjunta per les unitats respecte la interculturalitat. Aquest fet, posa en relleu la importància d'actualitzar els continguts que es treballen a l'escoltisme, així com la necessitat de revisar la metodologia que s'utilitza per tal d'adequar-nos al context actual de la societat i educar per construir persones capaces de desenvolupar-se en situacions interculturals diverses.

Pel que fa a l'**eix relacional**, s'han trobat dos elements que porten, tant de manera directa com indirecte, a fer que el cau sigui un espai segregat a nivell sociocultural.

Simbologia de l'agrupament: com es pot observar en les imatges 4 i 5, el logotip que utilitza l'agrupament escolta per donar-se a conèixer a la resta dels poble i per signar tot els documents a nivell burocràtic és el dibuix de l'església de Santa Coloma amb el fulard penjat al campanar. Aquest logotip es va re-dissenyar fa sis anys per commemorar que

l'agrupament feia trenta anys. Tanmateix, es va dissenyar aquest partint d'un altre molt semblant que s'utilitzava des dels seus inicis on també es pot observar el campanar de l'església de la població de Santa Coloma de Farners. Aquesta simbologia, deixa entreveure doncs, el lligams i el vincle que l'escoltisme i AEiG Roca Guillera han tingut tradicionalment amb l'església catòlica.

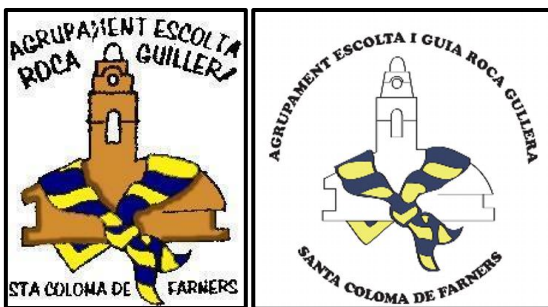
Actualment l'agrupament està completament desvinculat de l'església catòlica i minyons escoltes s'ha convertit en una entitat pluriconfessional però seguir utilitzant aquesta simbologia s'allunya de presentar l'espai de lleure com una entitat inclusiva i oberta per a tothom. Tot i que pot semblar un element superficial, té un impacte significatiu respecte la imatge que té la població sobre el cau. A més a més, pot semblar una símbol exloent amb altres religions també presents a Santa Coloma i en conseqüència, aconseguix que moltes famílies amb creences religioses diverses no es plantegin apuntar els seus fills a l'agrupament.

Imatge 4: El campanar de Santa Coloma de Farners

Nota: Campanar de Santa Coloma de Farners. Autor: Ricard Ballo (2013)

Imatge 5: El logotip de l'agrupament escolta Roca Guillera

Nota: logotips utilitzats per l'agrupament (2006-2023). Font: Arxius de l'AEiG Roca Guillera.

Per altra banda, un altre dels factors en l'eix relacional que afecta de manera negativa a la inclusió és la falta d'una campanya de publicitat de l'espai de lleure que es faci extensiva no només per les xarxes socials.

Dos mesos abans de començar el curs, la comissió de caps que s'encarrega de la difusió comença a moure fils per publicitar el cau al conjunt de la població però, sovint es queda curta perquè s'acostuma a penjar un cartell a les xarxes socials de l'agrupament anunciant l'obertura de les preinscripcions. Juntament amb aquestes publicacions a les xarxes, s'imprimeixen cartells i es penjen a diversos llocs estratègics com entrades d'escoles i instituts o places del poble. Tanmateix, aquesta difusió no és suficient i no aconsegueix arribar a tot públic perquè per un banda, no tothom pot fer ús de les xarxes socials i per altra banda, perquè s'explica de manera simple, poc concreta.

4.3 Anàlisi dels elements organitzatius, metodològics i relacionals de l'agrupament que es presenten com a finestres d'oportunitat

Un cop analitzats quins son alguns elements que perpetuen la segregació a l'agrupament escolta Roca Guillera, en el següent apartat s'analitzen i s'expliquen els que es presenten com a finestres d'oportunitats. Elements organitzatius, metodològics i relacionals que, si es repensen, poden ser claus per iniciar dinàmiques inclusives i transformar el cau en un espai de lleure que representi el conjunt de la diversitat sociocultural de Santa Coloma de Farners.

Fent referència a l'eix **organitzatiu**, la predisposició del consell de caps per canviar la situació, es un elements que més significatius. Tot i que és una evidència que aquesta predisposició no serà mai suficient si no va acompanyada d'un seguit de mesures a nivell pràctic per aconseguir aquest canvi, és un indicador que determina el grau de motivació i d'energia del consell de caps per tirar-ho endavant. Aquesta preposició facilita enormement la implementació i el seguiment de les estratègies inclusives que es plantegin i alhora, denota també el nivell de conscienciació que hi ha sobre el tema.

Els elements **metodològics** característics de la metodologia escolta que poden arribar a ser finestres d'oportunitat si es replantegen són, en primer lloc, els campaments d'estiu. Aquesta activitat que normalment es planteja com una culminació i celebració d'un any sencer, és un dels moments més especials i memorables per les persones que gaudeixen

d'aquest espai de lleure. Són uns dies d'unió i cohesió, que serveixen per créixer com a grup però també per fer una reflexió introspectiva d'allò que volem millorar de nosaltres mateixos de cara el següent any. Tanmateix, són també una oportunitat d'or per introduir a qualsevol persona que en tingui ganes dins l'escoltisme, una oportunitat per entendre què és i com funciona el cau i quin tipus d'activitats s'hi duen a terme.

En aquesta mateixa línia, la setmana del cigró també és un dels elements que repensat pot ser una finestra per a la inclusió. Aquesta activitat és una pràctica força comuna tant en els agrupaments com en els esplais. Consisteix en estar una setmana convivint amb tota la unitat, fent el dia a dia individual però en un sentit col·lectiu. Normalment, es realitza en les unitats més grans (ràngers, pioners i truc) i funciona molt bé com a element cohesionador del grup. Aquesta activitat agrada molt als joves perquè els permet connectar i ajudar-se en moments de quotidianitat i compartir experiències úniques i memorables a mitjans d'un curs escolar. De la mateixa manera, és una setmana en la qual es treballa el desenvolupament de diverses competències com l'autonomia, la cooperació, la gestió de les responsabilitats i el compromís col·lectiu. Per això mateix, aquesta setmana d'interacció continua i convivència pot esdevenir una finestra d'oportunitat per compartir espais i temps amb persones diverses, per teixir vincles més enllà d'enllà del grup.

Pel que fa a l'últim element en clau metodològica que pot potenciar de manera significativa la imatge que té la població envers l'escoltisme i l'agrupament és la pedagogia del projecte. Tal com s'ha explicat en l'apartat referent a la metodologia escolta, la pedagogia del projecte és la manera de fer les coses al Cau, és la suma d'acció, experiències, reptes i competències. Aquesta té com a objectiu posar el centre de l'aprenentatge a l'infant i jove i en la seva màxima expressió, vol que aquests autogestionin projectes que parteixin de les seves motivacions i interessos. En aquesta pràctica pedagògica, els caps i les que·l·les tenen la funció d'acompanyar la unitat i el grup en tot moment, guiant el seu procés de realització del projecte i intervenint quan aquests necessitin ajuda per fer-lo realitat. Tot i que la finalitat de la pedagogia del projecte és acabar realitzant-lo, la part més important és el procés: des de la pluja d'idees fins la revisió. Es posa el focus en el procés perquè és més rellevant analitzar el com s'ha arribat a fer el projecte que no pas el què s'ha realitzat. La capacitat de consens, d'organització,

cooperació i d'autogestió son algunes de les habilitats que es treballen i es posen a prova en la pedagogia del projecte.

Tanmateix, el projecte no només es presenta com una oportunitat d'aprenentatge pels participants del cau, sinó que també és una oportunitat per donar a conèixer què es fa al cau. Sovint, si els projectes s'encaren bé i els caps aconsegueixen fer arribar el missatge, els participants poden fer projectes pel i amb al poble de Santa Coloma de Farners. D'aquesta manera, apart de realitzar una activitat oberta al poble que motivi als infants i joves del cau i que alhora permeti la interacció directa amb la població, també es dona a conèixer l'entitat i es transmet una imatge més propera a tota la ciutadania.

Pel que fa els elements **relacionals** que cal destacar com a finestres d'oportunitat per a la inclusió sociocultural. Per una banda, cal esmentar tot el ventall d'entitats i serveis de la població de Santa Coloma de Farners que treballen amb col·lectius socioculturals diversos, els qual poden ser de gran ajuda ja sigui per fer publicitat de l'espai o per acompanyar a les famílies en els processos d'inclusió.

Per altra banda, és important destacar la predispició que mostren algunes famílies, que ja formen part de l'agrupament, per implicar-se en l'acompanyament de famílies noves al cau. A mitjans d'aquest curs es fa formar la comissió de famílies, la qual està formada per pares i mares que porten els seus fills a l'agrupament i que estan disposats a ajudar amb tot allò que faci falta i vetllen pel benestar tant de l'agrupament com del consell de caps.

5. PROPOSTA D'INTERVENCIÓ PER ACONSEGUIR UNA MAJOR REPRESENTACIÓ DE LA DIVERSITAT SOCIOCULTURAL DEL TERRITORI DINS L'AEIG ROCA GUILLERA

Un cop analitzats alguns dels elements que perpetuen la segregació a l'agrupament escolta Roca Guillera així com alguns dels elements que poden arribar a ser finestres d'oportunitat per a la inclusió sociocultural. En aquest apartat, es pretén presentar una proposta d'intervenció que té la intenció de fer minvar i eliminar les pràctiques segregadores que s'apliquen i alhora potenciar i replantejar aquelles que es presenten de manera directa, com a vies d'actuació que faciliten i promouen que l'agrupament sigui un reflex de la realitat sociocultural de la població de Santa Coloma de Farners.

5.1 Destinataris de la proposta

Pel que fa els i les destinatàries directes de la proposta hi podem trobar, en primer lloc aquells infants i joves que se'n beneficiaran de les mesures aplicades així com els participants que ja en formen part actualment, ja que la creació d'un espai de lleure intercultural i divers repercutirà de manera significativa al desenvolupament integral de tots els infants i joves que siguin participants. Per altra banda, cal tenir en compte també tots aquells destinataris indirectes que es veuran beneficiats d'una manera o altre per la proposta, com les famílies d'aquests infants i joves o els mateixos caps i que les responsables de l'agrupament, passant també per el conjunt de la ciutadania que podrà veure com aquesta acció passarà a tenir un impacte positiu en la cohesió social del poble.

5.2 Objectius de la proposta

Els objectius generals que persegueix aconseguir la proposta presentada a continuació son els següents:

- Aconseguir que l'agrupament escolta Roca Guillerà tingui una major representació de la diversitat sociocultural present al territori.
- Treballar la interculturalitat com eix metodològic fonamental.
- Aconseguir que l'AEiG Roca Guillerà sigui no només un espai de lleure sinó també un motor de cohesió i transformació social.

5.3 Síntesi de propostes de millores i mesures concretes per fomentar la inclusió sociocultural de l'aeig Roca Guillerà

	Propostes actuals que perpetuen la segregació	Propostes de millora	Mesures concretes	Temporalització
EIX ORGANITZATIU	Críteris d'admissió	- Canvi del críteris d'admissió per prioritzar la inclusió	Proposta de canvi: 1.La inclusió sociocultural 2.La paritat de gènere	Setembre 2023

			3.Ser de Santa Coloma de Farners 4. Ser fill d'ex-caps	
	Falta de seguiment i revisió de les propostes que s'apliquin	-	Creació d'una comissió d'inclusió	Juliol 2023
	Manca d'estratègies organitzatives que s'orientin a reflectir la diversitat sociocultural del territori	- Aplicar mesures de discriminació positiva	Reservar dues places cada any en les unitats més petites (castors i llops) Ampliar dues places del campaments d'estiu de cada unitat per tal que s'apuntin per participar-hi infants i joves que tinguin ganes de conèixer el cau o necessitin aquest recurs.	Setembre 2023 Juny 2024

EIX METODOLÒGIC	No incloure l'educació intercultural en la seva intervenció pedagògica	<ul style="list-style-type: none"> - Treballar les competències interculturals a cada branca. - Que l'educació intercultural es plantegi com una línia d'acció conjunta de l'agrupament. 	Setmana del cigró amb els joves del CRAE de Santa Coloma. Model interrelacional (Vilà, 2008).	Febrer 2024
	Elements metodològics característics del mètode escolta desaprofitats (pedagogia del projecte, campaments d'estiu)	<ul style="list-style-type: none"> - Aprofundir en les potencialitats d'inclusió sociocultural que presenten aquests elements. 	Pedagogia del projecte: Que els infants i joves realitzin projectes al i pel poble per tal de donar a conèixer l'espai de lleure.	Maig 2024
			Traslladar les activitats d'agrupament a les places del poble.	Durant el curs
EIX RELACIONAL	Simbologia	<ul style="list-style-type: none"> - Canvi del logotip de l'agrupament 	Proposta de canvi: 	Setembre 2023

	<p>Falta de xarxa relacional:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Entre les entitats i serveis del poble. 2. Entre la comunitat educativa del cau 	<ul style="list-style-type: none"> - Ampliar la xarxa de contactes exteriors. - Potenciar els vincles entre famílies del cau i entre caps i famílies. 	<p>Reunions conjuntes: Es planteja realitzar una reunió amb totes les entitats del poble que treballin amb persones i col·lectius diversos per presentar el projecte i treballar conjuntament durant el curs.</p> <p>Famílies mentores: Proposta d'un projecte de famílies mentores que s'encarreguin d'acompanyar i guiar les famílies novingudes i procurar la seva inclusió a l'agrupament.</p>	<p>Juliol- Octubre 2023</p> <p>Comença Octubre 2023</p>

5.4 Desenvolupament de les propostes de millora: Eix organitzatiu, eix metodològic, eix relacional

Eix organitzatiu:

Tal com s'ha explicat en l'apartat anterior, en primer lloc, és necessari plantejar un canvi respecte als criteris d'admissió per tal de prioritzar la inclusió sociocultural de l'agrupament. La proposta de canvi es planteja de la següent manera:

1. La inclusió sociocultural
2. La paritat de gènere

3. Ser de Santa Coloma de Farners
4. Ser fill d'excaps

Amb aquest canvi, es pretén prioritzar l'accés d'aquells infants i joves que per una banda, provinguin d'orígens diferents a l'espanyol i, per altra banda, es trobin en una situació social vulnerable per sobre d'altres preinscripcions que es realitzin.

Pel que fa a la implementació de mesures organitzatives que s'orientin a reflectir la diversitat sociocultural del poble, es planteja una estratègia de discriminació positiva.

Aquesta mesura fa referència a reservar dues places cada any a les dues primeres unitats, castors i llúdrigues i llops i daines, per infants i joves derivats de serveis socials o la creu roja ja sigui perquè es troben en risc d'exclusió social o perquè considerin que els anirà molt bé participar d'un espai com el Cau. Aquesta mesura, que es preveu a llarg termini, pretén fer augmentar la taxa d'inclusió sociocultural del cau i alhora aconseguir que aquest treballi per ser un mitjà i una eina de cohesió social de referència al poble.

En aquesta mateixa línia, es proposa ampliar dues places dels campaments d'estiu per tal d'acollir a infants o joves que tinguin ganes de provar el món de l'escoltisme i que vulguin gaudir de cinc o deu dies de campaments amb nens i nenes de la seva edat. Aquestes places que s'obriran, seran ocupades per infants i joves que tinguin més necessitat d'assistir a aquests campaments. Ja sigui perquè es troben en risc d'exclusió social o qualsevol altra casuística que determini que assistir a aquesta activitat serà molt profitós per l'infant o el jove. Implementant aquesta mesura, es facilitarà la socialització amb el grup i serà una prova de foc per determinar si l'any següent es volen apuntar al Cau de manera permanent.

Finalment, una proposta organitzativa per garantir el compliment, seguiment i revisió de les mesures implementades és la creació d'una comissió d'inclusió. Aquesta estaria formada pels responsables pedagògics de l'agrupament i algun membre extern que estigués disposat a ajudar així com les famílies mentores. S'encarregaria de vetllar per l'aplicació de les estratègies d'inclusió i el bon desenvolupament d'aquestes, altrament seria també la responsable d'establir la xarxa de comunicació i interrelació entre les entitats i serveis amb els quals es vulgui treballar.

Aquesta comissió hauria de ser reunions periòdiques per fer el seguiment i l'avaluació continua de les propostes implementades i també amb els agents involucrats a aquestes. Per exemple, si el projecte de famílies mentores es dur a terme, serà l'encarregada de fer

reunions conjuntes amb les famílies mentorades i mentores per posar en comú com estar anant, com s'estan sentint i, si fos el cas, què cal millorar perquè funcioni correctament.

Eix metodològic:

En relació aquest eix, i fent referència a les finestres d'oportunitat, una de les propostes que es posa sobre la taula és la implementació d'una línia d'acció conjunta referent a l'educació intercultural dins del projecte educatiu d'agrupament. Tenint en compte els contextos socials multiculturals en els quals, cada cop més, convivim i ens relacionem, és imprescindible que ens preguntem quina serà l'orientació de les activitats i de quina manera adquiriran i treballaran els continguts de les competències interculturals dels infants i joves de cada branca. Tenir present com i què cal educar entorn la interculturalitat, facilitarà el desenvolupament tant a nivell cognitiu, afectiu i conductual, dels infants i joves en contextos multicultural i complexos pel que fa a la diversitat (religiosa, cultural,...).

Seguint el fil de les propostes encarades a millorar l'eix metodològic en clau d'interculturalitat es planteja un idea de setmana del cigró diferent.

Per posar en context la proposta és important mencionar que a la població de Santa Coloma de Farners es va obrir a finals de l'any 2017 un centre residencial d'acció educativa (CRAE) per a menors d'edats. Aquest centre, degut a l'augment considerable d'arribades de menors migrats no acompanyats provinents sobretot de regions d'Àfrica del nord, s'ha anat convertint també en un centre d'acollida i d'allotjament d'aquestes persones. Aquest col·lectiu, majoritàriament de gènere masculí, arriba a Espanya, amb un baix capital social i cultural i en conseqüència, mancats d'un arrelament al territori. Aquesta situació fa que es trobin immersos en processos legals per regularitzar la seva situació i sovint, presenten dificultats a l'hora de comunicar-se perquè no tenen el coneixement de la llengua. S'afegeix també en aquestes problemàtiques, la mirada esbiaixada de gran part de la població que els situa moltes vegades com un col·lectiu perillós i nociu per a la societat generant així discursos d'odi i poc profunds, que moltes organitzacions polítiques utilitzen per polaritzar la població i estigmatitzar-los cada cop més.

Així doncs, és un col·lectiu que troba en una situació de vulnerabilitat i de risc d'exclusió social que necessita eines i recursos més enllà de la resposta assistencialista i integradora

que els dona l'estat, per iniciar processos d'inclusió integrals que els permetin emancipar-se i sentir-se part de la societat.

Davant d'aquesta casuística, la setmana del cigró es planteja com una metodologia que pot possibilitar la inclusió i l'arrelament territorial d'aquestes joves a la població. Es tracta doncs, de realitzar una setmana del cigró, amb la unitat de pioners i caravel·les (joves de 14 a 17 anys) juntament amb joves que viuen al CRAE i que tinguin ganes de participar de l'experiència.

Aquesta proposta es planteja no només com una activitat casual, sinó que seria una proposta que, si el consell de caps aprova, s'implementaria com línia d'acció de la unitat de Pic's, i per tant, cada any i de manera sistemàtica es duria a terme aquesta variant de la setmana cigró. S'escull aquesta unitat no només perquè la major part del col·lectiu nouvingut es troba dins d'aquest rang d'edat, sinó també perquè segons Vilà (2008) l'etapa de l'adolescència es planteja com una etapa propícia per educar en les competències interculturals en el context de l'educació no formal.

És evident que la proposta planteja una complexitat organitzativa i pedagògica enorme que els caps i les que·les han d'estar disposats a assumir. En aquesta línia, també caldrà tenir en compte i valorar, any rere any, si els i les joves estan prou preparats per conviure durant una setmana amb persones amb un bagatge social i emocional molt diferent del seu.

El plantejament d'aquesta proposta s'emmarca dins d'un dels models d'intervenció que Vilà (2008) posa sobre la taula per millorar i desenvolupar les competències interculturals. L'autora planteja des d'un punt de vista més experiencial, un model interrelacional que, per una banda, encaixa a la perfecció amb la manera de fer de l'educació en el lleure i per l'altra, s'ajusta a les característiques que presenta una activitat com la setmana del cigró. Aquest model es basa en la interacció entre persones amb diferents referents culturals en el marc d'un procés educatiu, i planteja la hipòtesi que si realment les persones aprenen i són capaces de sentir-se a gust durant l'intercanvi, llavors es trobaran preparades per a la convivència intercultural.

D'altra banda, per la metodologia escolta, la pedagogia del projecte és d'especial rellevància i, tenint en compte com es treballa a l'agrupament i com es procura que hi sigui present a totes les branques, és clarament un element amb un potencial gegantesc per a la inclusió. Tal com s'esmenta en apartats anteriors, aquesta pedagogia busca posar l'infant o el jove al centre del seu propi aprenentatge així com la unitat sencera. Capacitar

els infants i joves perquè autogestionin petits i grans projectes que sentin seus de l'inici fins al final, és una de les grans riqueses de l'escoltisme. Però, tal com esmenta Joaquim Trilla (2000), perquè els participants puguin generar projectes col·lectius realment significatius que els ajudin a progressar, s'han de donar unes condicions idònies: un lloc, un temps, un imaginari col·lectiu i uns recursos materials i aquestes condicions depenen, majoritàriament, dels caps i què·les que els acompanyin aquest procés. És en aquest moment, on aquestes poden guiar l'acció de manera indirecta perquè el projecte que s'acabi realitzat al i pel poble per incidir-hi positivament. És important que els infant i joves se'ls traslladi el sentiment de comunitat que es vol aconseguir amb la pedagogia del projecte, tant a nivell de treball en grup i de compromís col·lectiu com a nivell d'organitzar i aportar alguna cosa per a la comunitat, sigui més propera o llunyana.

L'objectiu no és dur a terme el projecte al poble, però tenint en compte les potencialitats que té fer-ho si parlem de la inclusió i de donar a conèixer l'espai de lleure al conjunt de la població, podria ser una proposta en la qual treballar i incidir en el procés d'elecció i justificació dels projectes d'unitats.

Tanmateix, també es planteja en aquest eix metodològic, traslladar algunes de les activitats que ja es realitzen dins l'agrupament conjuntament amb totes les branques, a les places del poble de Santa Coloma de Farners. Activitats com la castanyada, l'equinocci de primavera o la diada de l'agrupament que des de fa anys se celebren només a nivell d'agrupament, es podrien dur a terme fora de les barreres geogràfiques de Cau. D'aquesta manera, s'obriria l'activitat a tots tipus de públic, es fomentaria la participació ciutadana i la dinamització social del poble i alhora, seria un altaveu propagandístic per l'agrupament.

Eix relacional:

Per acabar, referent a les propostes per millorar les estratègies de l'eix relacional, es plantegen un seguit de propostes:

D'una banda, treballar conjuntament amb entitats i serveis del poble que coneguin i realitzin intervenció amb perfils socioculturals diversos. Teixir aquesta xarxa interconnectada d'entitats i serveis del territori situarà a l'agrupament en uns fonaments més sòlids davant de realitats complexes que són multifactorials.

Es planteja una reunió amb totes les entitats i serveis involucrades (totes aquelles que treballin amb infants i joves en situació de vulnerabilitat o col·lectius sociocultural

diversos) per explicar què és l'escoltisme i el guiatge, com funciona el nostre agrupament i per presentar el projecte educatiu. Aquesta reunió s'haurà d'anar duent a terme any rere any, bàsicament perquè no quedi com a projecte oblidat i així sigui una oportunitat de revisió i de millora, tal com per abastir cada vegada més persones i col·lectius diversos. Aquesta reunió es durà a terme durant el mes d'agost de cada any, ja que les inscripcions a l'agrupament comencen al setembre.

Actualment, l'agrupament té relació amb la creu roja, però es planteja teixir vincles amb altres entitats i serveis com: els serveis socials, Càritas, l'associació cultural Sikh, l'associació africana i el CRAE de Santa Coloma de Farners entre d'altres. Deixant sempre la porta oberta a noves entitats o serveis que tinguin interès a establir vincle.

Es planteja també parlar amb les associacions de famílies d'alumnes de les tres escoles presents al poble: l'escola de Sant Salvador d'Horta, l'escola del castell de Farners i l'escola la Salle, per tal de donar a conèixer l'espai de lleure a les famílies i presentar al projecte abans de l'inici del curs per poder fer les preinscripcions amb antelació.

En aquesta mateixa línia, i tenint en compte la implicació de les famílies ja presents dins l'agrupament, es posa sobre la taula una proposta de "Famílies mentores". Les famílies que estiguessin disposades, podrien agermanar-se amb una família nouvinguda a l'agrupament per tal d'ajudar-la en tot allò que necessitin, acompanyar-la en el seu procés d'inclusió i, per tant, assegurar-ne un seguiment més personalitzat i garantir-ne el seu benestar dins del Cau.

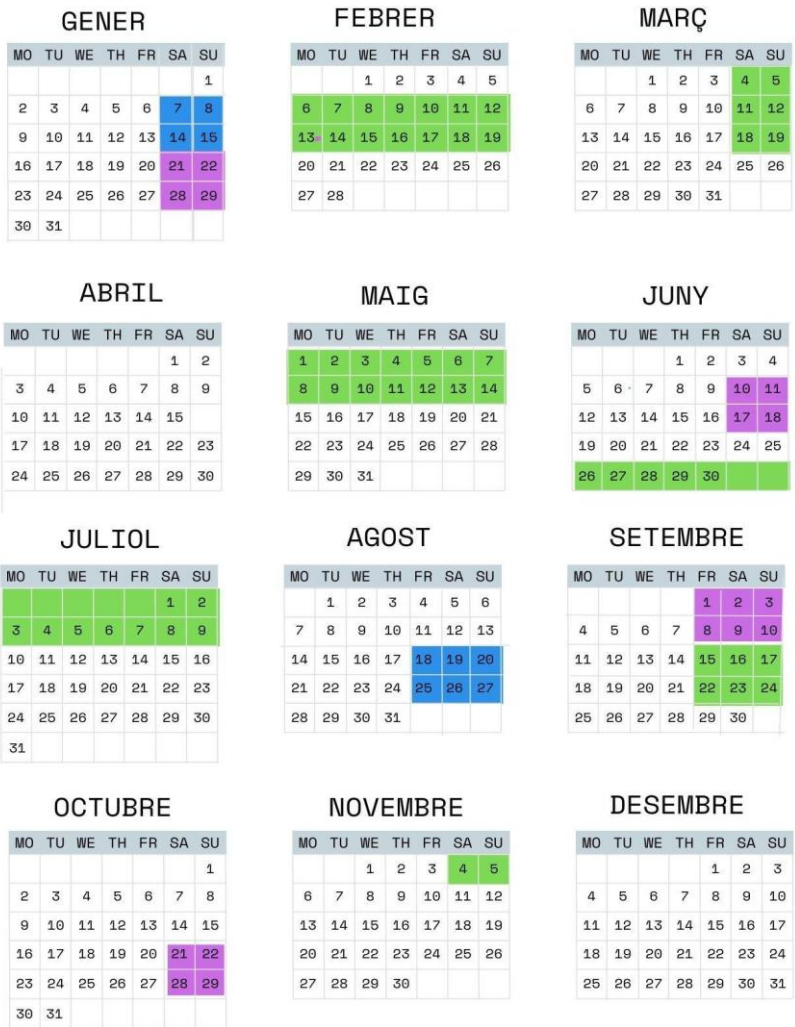
Finalment, és de gran importància fer un canvi de la simbologia de l'agrupament per tal de tancar barreres ideològiques i apropar-lo a tota classe de famílies i col·lectius diversos. Per això mateix, es planteja un canvi del logotip de l'església per un dibuix més inclusiu amb el qual tothom si pugui sentir representat. La proposta del nou logotip, va ser una de les idees que va dissenyar una que la per estampar a la dessuadora de l'agrupament, però no va sortir escollida. Es mostra un dibuix d'una guilla asseguda a una roca, fent referència al nom de l'agrupament, amb un fulard al coll, representant així l'escoltisme, i amb una mirada amunt a les estrelles del cel. El nom de l'agrupament prové de la muntanya més alta de les Guilleries, anomenada Roca Guilleria.

Imatge 6: Disseny del nou logotip de l'AEiG Roca Guillerà

Font: AEiG Roca Guillerà.

5.5 Calendarització de les propostes plantejades

Llegenda

- Organitzatiu ●
- Metodològic ●
- Relacional ●

5.6 Avaluació de la proposta

Per tal d'avaluar la proposta d'intervenció plantejada i revisar si realment estan funcionant positivament les mesures proposades, s'han dissenyat unes preguntes d'avaluació que parteixen dels objectius generals amb els seus indicadors corresponents. Tanmateix, és important esmentar que aquesta avaluació té un caràcter general i que, per tant, tot i que no es plantegen en aquest treball, serà necessari fer una revisió i avaluació específica de cada una de les mesures o propostes que s'apliquin així com un seguiment continuat.

Objectiu 01: Aconseguir que l'agrupament escolta Roca Guillera tingui una major representació de la diversitat sociocultural present al territori.

Pregunta 1: S'ha aconseguit abastir una major representació de la diversitat sociocultural present al territori?

- Indicador 1: Percentatge de participants del Cau que provinents d'origens diferents a l'espanyol.

- **Fórmula:**

$$\text{Indicador} = \frac{\text{Nombre total de participants del Cau d'origen estranger}}{\text{Nombre total de participants del CAU}} \times 100 = X\% \text{ dels participants}$$

- **Valor de referència:** tenint en compte el percentatge total de diversitat cultural present a la població, d'entre cinc i dinou anys, es planteja aconseguir un 20% aproximadament com valor de referència.
  - **Recollida de la informació:** A través dels llistat d'inscrits
  - **Quan?** Al consell de final de curs vinent es farà la valoració.
- Indicador 2: Número de places addicionals ocupades de campaments.

- **Fórmula**

$$\text{Indicador} = \frac{\text{Nombre de places addicionals obertes i ocupades de campaments}}{\text{Nombre de places addicionals obertes de campaments}} \times 100 = X\% \text{ dels participants}$$

- **Valor de referència:** Tenint en compte que cada any s'obren dues places més de campaments per a cada unitat, per tant poden omplir-se un total de deu infants i joves, es planteja aconseguir omplir la meitat d'aquestes. Per tant, un 50 % com a valor de referència.
- **Recollida de la informació:** A través del llistat de participants de campaments.
- Indicador 3: Percentatge de participants derivats de serveis socials o/i creu roja.

- **Fórmula:**

$$\text{Indicador} = \frac{\text{Nombre total de participants del Cau derivats de serveis socials o la creu roja}}{\text{Nombre total de participants del CAU}} \times 100 = X\% \text{ dels participants}$$

- **Valor de referència:** 5%
- **Recollida d'informació:** a través del llistat d'inscrits.

Pregunta 2: El consell de caps ha aplicat satisfactòriament les mesures i propostes encaminades a la inclusió sociocultural?

- Indicador 1: Percentatge de mesures plantejades a la proposta que s'han aplicat.

- **Fórmula:**

$$\text{Indicador} = \frac{\text{Nombre total de mesures aplicades}}{\text{Nombre total de mesures plantejades}} \times 100 = X\% \text{ dels participants}$$

- **Valor de referència:** 40%
- **Quan?** Es farà l'avaluació al consell de final de curs vinent.

- Indicador 2: Nivell de satisfacció de les mesures aplicades (tant del consell de caps com de les famílies).

- **Escala de mesura:** Nul, Baix, Mig, Alt i Molt Alt
- **Valor de referència:** Alt

- **Instrument necessari:** Enquesta (es passa tant als caps com a les famílies)
- **Quan?** S'avaluarà a mitjans i a final de curs a un consell extraordinari on hi seran presents tant caps com famílies.

Pregunta 3: S'han fet un bon seguiment de les propostes aplicades?

- Indicador 1: Nombre de reunions fetes de la “comissió d’inclusió”.
  - **Fórmula:** Suma
  - **Valor de referència:** una reunió per trimestre.
  - **Recollida de la informació:** En els consells de caps.
- Indicador 2: Percepció del caps en relació al seguiment i suport de la implementació de les propostes.
  - **Escala de mesura:** Molt Negativa, Negativa, Mitja, Positiva, Molt Positiva.
  - **Valor de referència:** Positiva
  - **Instrument necessari:** Enquesta
  - **Quan?** A mitjans i a finals de curs vinent.

Objectiu general 02: Treballar la interculturalitat com a eix metodològic fonamental.

Pregunta 1: El consell de caps està disposat a formar-se en interculturalitat?

- Indicador 1: Grau de motivació i l'interès que mostra el consell de caps sobre el treball per a la interculturalitat.
  - **Escala de mesura:** Nul, Baix, Mig, Alt i molt Alt
  - **Valor de referència:** Alt
  - **Instrument necessari:** Enquesta
  - **Quan?** Al consell de final d'aquest curs.
- Indicador 2: Grau de consens del consell de caps sobre la implementació d'una línia d'acció conjunta per a l'educació intercultural.
  - **Escala de mesura:** Nul, Baix, Mig, Alt i molt Alt
  - **Valor de referència:** Alt
  - **Instrument necessari:** Enquesta
  - **Quan?** Es valorarà a final d'aquest curs.

Pregunta 2: S'ha aconseguit aplicar una línia d'acció conjunta entorn el treball de la interculturalitat a totes les unitat?

- Indicador 1: Nombre d'activitats on s'inclou de manera específica la mirada intercultural o el treball de competències interculturals amb els infants i joves.
  - **Fórmula:** suma
  - **Valor de referència:** 3 a l'any mínim (per cada unitat)
  - **Recollida de la informació:** Durant els consells de caps que es realitzen cada tres setmanes.

- Indicador 2: Nombre d'activitats d'agrupament que s'han realitzat a les places del poble.
  - **Fórmula:** Suma
  - **Valor de referència:** 50%
  - **Quan?** Es valorarà a finals del curs vinent.

Objectiu 03: Aconseguir que l'AEiG Roca Guillera sigui no només un espai de lleure sinó també un motor de cohesió i transformació social.

Aquest objectiu es preveu assolir-lo a llarg termini per la complexitat que comporta i perquè no només depèn de la predisposició de l'agrupament. Fer-ne una avaluació completa és complicat i comporta una tasca que s'escapa de l'extensió del treball. Per això, es planteja l'avaluació d'una proposta concreta. Aquesta proposta s'engloba en l'eix relacional i fa referència a la implementació del projecte de famílies mentores. S'ha escollit avaluar una proposta d'aquest eix perquè es considera que aquest busca agermanar la comunitat del cau amb el poble i teixir vincles més enllà que responen a l'objectiu de fomentar la cohesió i la transformació social de la població.

5.6.1 Avaluació d'una proposta concreta:

En aquest subapartat es planteja una avaluació d'una proposta concreta que fa referència a la implementació del projecte de famílies mentores. Amb l'aplicació d'aquesta es proposta es pretén agermanar famílies ja presents a l'agrupament amb famílies nouvingudes. Es busca garantir el benestar d'aquestes famílies a l'agrupament assegurant així un acompanyament en tot allò que necessitin.

-Pregunta 1: Ha funcionat i s'ha tirat endavant correctament el projecte ?

- Indicador 1: Percentatge de famílies nouvingudes que s'han acollit a participar del projecte com a famílies mentorades.

- **Fórmula:**

$$\text{Indicador} = \frac{\text{Nombre total de famílies nouvingudes que han participat del projecte}}{\text{Nombre total de famílies nouvingudes}} \times 100 = X\% \text{ dels participants}$$

- **Valor de referència:** 60%

- **Quan?** S'avaluarà a principis de curs, quan s'iniciï el projecte.

- Indicador 2: Percentatge de famílies present a l'agrupament que han volgut participar-hi com a famílies mentores.

- **Fórmula:**

$$\text{Indicador} = \frac{\text{Nombre total de famílies de l'agrupament que han volgut participar al projecte com a famílies mentores}}{\text{Nombre total de famílies de l'agrupament}} \times 100 = X\% \text{ dels participants}$$

- **Valor de referència:** 20%

- **Quan?** S'avaluarà a principis de curs, quan s'iniciï el projecte

Pregunta 2: S'ha garantit el benestar de les famílies nouvingudes?

- Indicador 1: Grau d'acompanyament i suport que les famílies nouvingudes han sentit respecte a les famílies mentores durant el projecte.

- **Escala de mesura:** Nul, Baix, Mig, Alt i Molt Alt

- **Valor de referència:** Alt

- **Instrument necessari:** Entrevista

- **Quan?** S'avaluarà durant les reunions amb la comissió d'inclusió i amb una entrevista a final de curs vinent.
- Indicador 2: Grau d'implicació de les famílies mentores en el projecte.
  - **Escala de mesura:** Nul, Baix, Mig, Alt i Molt Alt
  - **Valor de referència:** Alt
  - **Instrument necessari:** Enquesta
  - **Quan?** S'avaluarà durant les reunions amb la comissió d'inclusió i es passarà una enquesta a final de curs vinent.

Pregunta 3: S'ha fet un bon seguiment del projecte?

- Indicador 1: Quantitat de reunions fetes amb la comissió d'inclusió i les famílies participants del projecte.
  - **Fórmula:** Suma
  - **Valor de referència:** tres a l'any
  - **Quan?** Una reunió cada principi de trimestre

- Indicador 2: Percentatge de famílies que han seguit l'any següent dins l'agrupament.

- **Fórmula:**

$$\text{Indicador} = \frac{\text{Nombre total de famílies nouvingudes participants al projecte que continuen al cau l'any següent}}{\text{Nombre total de famílies nouvingudes participants del projecte}} \times 100 = X\% \text{ dels participants}$$

- **Valor de referència:** 60%
- **Quan?** S'avaluarà a principis del curs següent (quan se sàpiga quines famílies tornen a inscriure els seus fills)
- Indicador 3: Percentatge de famílies que han passat a de ser mentorades a ser famílies mentores.

- **Fórmula:**

$$\text{Indicador} = \frac{\text{Nombre total de famílies nouvingudes participants al projecte que han passat a ser famílies mentores}}{\text{Nombre total de famílies nouvingudes participants del projecte}} \times 100 = X\% \text{ dels participants}$$

- **Valor de referència:** 30%
- **Quan?** S'avaluarà a principis del curs següent, quan es torni a iniciar el projecte de nou.

6. CONCLUSIONS

Aquest treball gira entorn el concepte inclusió aplicada en la dimensió sociocultural dins l'agrupament escolta Roca Guillerà, de Santa Coloma de Farners. En aquest sentit, un dels objectius plantejats a l'inici d'aquest feia referència a analitzar alguns dels elements que propiciaven la segregació, de la mateixa manera que analitzar aquells amb grans potencialitats per a la inclusió presents a l'agrupament. En aquest punt, és important esmentar que s'ha aconseguit l'objectiu proposat gràcies a la predisposició del consell de caps per dur terme una anàlisi del DAFO. Aquesta recerca, que es va a realitzar en un procés de reflexió col·lectiu, ha ajudat significativament al desenvolupament del treball i sobretot al disseny de la proposta d'intervenció.

El segon objectiu general del treball posa èmfasis en el com i el què, es planteja tota una proposta d'intervenció en base a tres eixos; organitzatiu, el metodològic i el relacional, en els quals es posen sobre la taula unes propostes i mesures per millorar les quotes de diversitat sociocultural de l'agrupament. L'assoliment d'aquest objectiu ha estat una tasca complicada perquè ha comportat una reflexió pedagògica i molt crítica entorn el lleure i una aplicació de tot allò après a la carrera al món de l'escoltisme. Tanmateix, l'exercici constant d'interrelacionar conceptes apresos i alhora ser capaç de materialitzar-los en propostes concretes, m'ha suposat un aprenentatge enorme i molt significatiu.

No obstant s'ha assolit satisfactòriament aquest objectiu general del treball, cal tenir en compte que la tasca més complicada serà aconseguir implementar les propostes i iniciar el projecte. Aquest és només un primer pas. Aconseguir fer de l'agrupament Escolta Roca Guillera un espai inclusiu i divers a escala sociocultural serà possiblement un procés llarg i costós, en el qual serà important assumir-ne la dimensió inacabada d'aquest. La revisió constant de les propostes aplicades i l'adaptació de les mesures perquè donin resposta als nous contextos socioculturals serà la clau per a la continuïtat i el canvi significatiu de l'espai de lleure.

Quant a les limitacions del treball, convé ressaltar que tenint en compte l'extensió màxima que es demana d'aquest, es va decidir enfocar-lo només en la inclusió sociocultural per tal de fer-ne una bona anàlisi i profunditzar-hi, però això ha comportat tancar portes a treballar per a la inclusió d'altres tipus de diversitats que també caldria abastar i tenir en compte en el món de l'escoltisme.

Tanmateix, aquestes limitacions posen sobre la taula noves línies d'investigació futures que podrien ser beneficioses tant per l'agrupament com pel conjunt de l'escoltisme català. Cal insistir a treballar per apropar l'escoltisme a tothom, és responsabilitat de tots i totes buscar noves vies i maneres per atendre i reconèixer la diversitat en aquests espais, no només incloent-la en el decàleg sinó també en la pràctica diària. L'escoltisme ha de millorar la seva capacitat d'adaptació als nous contextos socioculturals i, això implica deixar enrere la visió tradicional del moviment i començar a posar el focus en les potencialitats d'inclusió que té el mètode escolta i la seva capacitat de transformació social. Per concloure, la realització d'aquest treball m'ha demostrat que no podem donar respostes simples a problemàtiques i situacions complexes, perquè aquestes requereixen respostes compartides i interdisciplinars i la inclusió n'és una d'elles.

Aquest treball pretén ser un primer pas per començar a fer camí cap a la inclusió de l'agrupament Escolta Roca Guillera.

7. APORTACIÓ AL BAGATGE DE CONEIXEMENT DE LA PEDAGOGIA

La proposta d'intervenció que es planteja en aquest treball i l'estudi realitzat prèviament esdevé d'interès pel bagatge de la pedagogia perquè posa de rellevància una problemàtica

entorn la inclusió sociocultural d'una població específica. De la mateixa manera que s'identifica, de manera concreta i analítica, quina és la necessitat en la qual cal intervenir. Si bé és cert que les propostes d'intervenció dirigides a augmentar les quotes d'inclusió en els espais de lleure no són una novetat, aquesta, tenint en compte en quin context s'ha realitzat, sí que és una proposta innovadora i reveladora. Ho és perquè, per una banda posa sobre la taula una problemàtica que no només afecta a l'agrupament analitzat sinó que és una tendència força generalitzada en els equipaments i entitats de lleure del poble i, per altra banda, perquè aporta solucions específiques i adaptades al context i espai de lleure en qüestió.

Seguint aquest línia, el treball aporta una mirada més oberta, crítica i inclusiva per a l'agrupament escolta Roca Guillerma i contribueix socialment a generar espais d'interculturalitat i a fomentar, encara que sigui a petita escala, una transformació social. La proposta d'intervenció que es presenta en aquest treball, contribueix al bagatge de la pedagogia perquè té un gran potencial per generar coneixement pràctic quan aquest s'implementi. Un coneixement que pot traspasar fronteres territorials perquè és aplicable a altres contextos similars, sobretot pel que fa als agrupaments escoltes que es troben amb les mateixes problemàtiques.

Per últim, destacar també que el treball pretén posar en valor i reconèixer la tasca socioeducativa i pedagògica que duen a terme els espais de lleure educatiu sense ànim de lucre. Aquestes espais tenen un impacte molt significatiu en la construcció íntegra i el progrés personal de les persones que hi participen i en aquest sentit, cal posar el focus en la importància de la pedagogia i de la figura del pedagog. La qualitat i la bona praxis d'aquests espais de lleure passen per ser capaços de analitzar allò que fem i aportar propostes de millora adaptades el contextos, així com formar als responsables i executors d'aquests projectes educatius. Per això mateix, cal procurar tenir sempre clar el paper educatiu i transmetre els valors de diversitat, col·lectivitat i integració que venen intrínsecs en la manera de fer. Vetllar per la qualitat dels processos d'aprenentatge i guiar els objectius i les metodologies que s'apliquen en aquestes espais és una tasca pedagògica. I és per això que el present treball aporta el seu granet de sorra en el bagatge de la pedagogia, concretament, de la pedagogia del lleure.

8. BIBLIOGRAFIA

- Albaigés, B., Garft, M., Herrera, D. (2002) Educació en el lleure i interculturalitat: Infants d'origen immigrat i treball intercultural a les entitats d'educació en el lleure de Catalunya. Fundació Jaume Bofill.
- Balló, R. (2013). Campanar de Santa Coloma de Farners. [Fotografia]
- Diaz Ortega, J. (2019). Diversitat i inclusió en l'escoltisme a la demarcació Alt Ter.
- Essomba, Ma.(2008). Codi Obert. Programari lliure per a caps.
- Etxebarrieta, G. R., Sáez, I. A., & Sancho, N. B. (2018). El tiempo libre educativo como recurso para la inclusión de las personas migrantes y refugiadas: diagnóstico y aproximación a las buenas prácticas en la Comunidad Autónoma Vasca. Zerbitzuan (Vitoria-Gasteiz). <https://doi.org/10.5569/1134-7147.66.04>
- García, M., Corona, D., López, C., & Barberá, C. (2009). De la exclusión a la inclusión: una forma de entender y atender la diversidad cultural en las instituciones escolares.
- Institut d'Estadística de Catalunya. (1 de Gener, 2022). *Municipi de Santa Coloma de Farners*. [base de dades]. <https://www.idescat.cat/emex/?id=171805>
- Iglesias Vidal, E., Espona Barcons, B. (2017). Propuestas para el desarrollo de la interculturalidad en la educación en el tiempo libre de base comunitaria en Cataluña. *Pedagogía Social: Revista Interuniversitaria*, 30, 145. https://doi.org/10.7179/psri_2017.30.10
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. – (Quaderns de legislació ; 82)
- Minyons Escoltes i Guies de Catalunya. (2023, abril 15). *Escoltisme i guiatge, evolució a Catalunya*. <https://www.escoltesiguies.cat/>
- Muñoz, A. (2019). Competències per a la vida en el lleure educatiu. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.
- STAINBACK, S. B. (2001c): “Components crítics en el desenvolupament de l’educació inclusiva”. Dins *Suports. Revista Catalana d’Educació Especial i Atenció a la Diversitat*. Vol. 5, núm. 1, pàg. 26- 31.
- Pinyol, G.(2018). Diversitat i convivència intercultural.
- Touhami, S. (2020). La inclusió. © *Pedagogia i treball social: revista de ciències socials aplicades*, 2020, vol. 9, núm. 2, p. 111-116.

Trilla, J. (2000), *Pedagogia del grup i del projecte. Una aproximació a l'obra de Joaquim Franch*. Ed. 62-Eumo Ed. Barcelona

Trilla, J. «Els discursos de l'educació en el lleure». *Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa*, 2012, Núm. 50, p. 31-45, <https://racocat.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/255364>.

UNESCO (2013) *Regional Study on Transversal Competencies in Education Policy and Practice*. ERI-Net. Recuperado en <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002319/231907E.pdf>.

Vallory, E.(2010). *L'escultisme mundial*. Barcelona: Proa.

Vidal, E. I. (2014). *L'educació intercultural a les organitzacions d'educació en el lleure de base comunitària* (Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona).

Vilà, R. (2008). La competència comunicativa intercultural en adolescents. *Infancia y aprendizaje*, 31(2), 147-164.

Vilà, R. (2008). ¿Cómo educar en competencias interculturales? Una alternativa a la educación formal. *Revista de Estudios de Juventud*, 77-93.